

บทคัดย่อ

ชื่อภาคนิพนธ์ : ภูมิปัญญาการย้อมผ้าฝ้ายด้วยสีธรรมชาติ

170459

กรณีศึกษายานแสงตะวัน ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น

ชื่อผู้เขียน : นางสาวศศิธร ศรีเขียว

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนศึกษา)

ปีการศึกษา : 2548

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาภูมิปัญญาการย้อมผ้าฝ้ายด้วยสีธรรมชาติ 2) เพื่อศึกษาแนวโน้มการย้อมผ้าฝ้ายด้วยสีธรรมชาติในอนาคต และ 3) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการย้อมผ้าฝ้ายด้วยสีธรรมชาติ โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการสัมภาษณ์เจาะลึกจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ จำนวน 18 ราย ประกอบกับการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร และการสังเกตบริบทชุมชน ข้อมูลที่ได้จะนำมาทำการวิเคราะห์ควมคู่บริบท และใช้สถิติพรรณนาช่วยในการวิเคราะห์ผลการศึกษาพอสรุปได้ดังนี้

1. การย้อมสีผ้าฝ้ายด้วยสีธรรมชาติ เป็นภูมิปัญญาด้านหัตถกรรมอย่างหนึ่งของบ้านแสงตะวัน ที่บรรพบุรุษได้นำความรู้ในด้านการทอ การย้อมถ่ายทอดผ่านรุ่นต่อรุ่นมาให้ลูกหลาน การย้อมสีธรรมชาติจะมีสี สันหลากหลาย แต่ผู้ทอผู้ย้อมของบ้านแสงตะวัน จะนำเสนอและย้อมเพียง 3-4 สี พร้อมพัฒนารูปแบบให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ตามความต้องการของลูกค้า เพื่อความยั่งยืนของอาชีพ และสร้างเอกลักษณ์ จุดเด่นของสินค้าที่ผลิต

2. แนวโน้มการย้อมผ้าฝ้ายด้วยสีธรรมชาติ ยังคงดำรงอยู่ต่อไป เพราะผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ ทำให้บุคคลภายนอกรู้จักตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง และยังให้ผลตอบแทน ซึ่งทำให้ "คุณค่า" และ "มูลค่า" ผสมผสานกันอย่างลงตัว ส่งผลให้ชาวบ้านมีอาชีพเสริม เพิ่มรายได้ช่วยเหลือครอบครัว นอกเหนือจากอาชีพทำนา

3. ปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของสีที่ย้อม พบว่า สีย้อมธรรมชาติไม่ได้มาตรฐาน ฝ้ายราคาสูง ไม่มีคุณภาพ กลุ่มผู้ผลิตมีความรู้ด้านวิชาการและเทคนิคที่จำกัด

ผู้วิจัยได้เสนอแนะให้มีการส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งในระดับจังหวัดและในระดับชุมชนด้วย

ABSTRACT

170459

Title of Research Paper : The Wisdom of Producing Cotton Cloth with Natural Colour
: A Study of Ban Saeng Tawan Tambon Na Chum Saeng
Phu Wieng District, Khonkaen Province

Author : Miss Sasitorn Srikhiew

Degree : Master of Arts (Social Development)

Year : 2005

There are 3 objectives for this research, i.e. 1) to study the wisdom of producing cotton cloth with natural colour; 2) to study trends in producing cotton cloth with natural colour in the future; 3) to find out problems and obstacles in producing cotton cloth with natural colour.

It is a qualitative study, using primarily the in-depth interview technique for data collection, in addition to documentary study. 18 key-informants were interviewed in-depth for this matter; data collected were analysed with logical context description and descriptive statistics.

Results of the study can be summarized as follows :

1. Producing cotton cloth with natural colour is one of the wisdom in hand made activities of the village transmitted from ancestors; the natural colour using is varied. However, villagers at Ban Saeng Tawan produce only 3-4 colours; they developed the colour shade to suit the present tastes of the customers for their continued occupation and the identity of their products.

2. Trends in using natural colour to produce cotton cloth are viable in the future; it makes people know Tambon Na Chum Saeng, Phu Wieng District including rendering income to villagers. It brings in both social and tangible values at the same time; creating villagers' supplementary occupation, additional income for the family beyond rice farming.

170459

3. Problems and obstacles detected are the natural colour used is not standardized, high price of cotton, and others.

The researcher finally recommends ways to promote the products with high quality both at the provincial and local levels.